

Koronidz

Nazwa materiału — towaru — przedmiotu

Dziennik	Data	Dowód	Treść	Cena	Podstawa	Przychód
rodz.	dz.	nr		z użycia	wyceny	
str.	im-c	symp.		materialów	jednostk.	
Z przeniesienia						
18	str. 1		Pieniądz Polski w okresie			
19	" 10		Procedy banku krolew. i pierwszy pien. pap.			
20	" 19		Monety koronne z r. 1764-1795r. (31. Aug)			
21	" 19		Monety pieniężne w Galicyi 1795-1815			
22	" 21		" " z czasów Królestwa Warszawskiego			
23	" 23		" " " " Królestwa Polskiego.			
24	" 24		" " " " Porządku 1831r.			
25	" 34		Emisja banknotów. Bank Polski 1828-1885.			
26	" 41		Polna Krajowa Kasa Pożyczkowa.			
27	" 46		Bank Polski w okresie 1924-1928r.			
28	" 47		Pieniądze papierowe z 1794r.			
29	" 50		" " " " z czas. Kr. Warszawsk.			
30	" 52		Banknoty Królestwa Polskiego			
31	" 54		Asygnacje skarbowe " " " "			
32	" 57		Obligacje Melioracyjne			
33	" 58		" " Pożyczki Państwowe z czas. 1831r.			
34	" 59		Banknoty Banku Polskiego.			
35	" 63		Obligacje Pożyczeni. Op. Narod. Polna z r. 1863.			
36	" 64-66		Pieniądze prywatne z lat. 1861-1865			
	" 67		Banknoty P.R.K.P. (okupac.) z gwał. 1916r.			

Do przeniesienia

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9										0 1 2 3 4 5 6 7 8 9											
Jedn. katalog.			Współcz. przelicz.			Jedn. rozlicz.			Konto			S Y M B O L									
od			Zużycie operacyjne						Normatyw zapasu												
			Ilość			Wartość			Ilość			Wartość			Karta						
Ilość		Tabela										Wartość		Kontrola							
Rozchód	Zapas	Przychód			Rozchód			Zapas			normatywu										
Ar.	68	Bilety P.K.K.P. z 1918-1919 r.																			
" 2	69	" " " "			2 r. 1919.																
" "	70	" " " "			2 r. 1922-1923.																
" "	71	Pociski. Bilety Adw. Kroc z 1924 r.																			
" "	72	Bilety Banku Polskiego z 1924 r.																			

~~XX~~
~~XXXXXXXXXXXX~~

poz.

Nazwa należności
Spółdzielca, wydrukowanych

Saldo		Należności uboczne				10
		Opłaty pobrane za zwłokę		Koszty egzekucyjne		
gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr
7	8	9	10	11	12	13
			<u>W publikacji Sprawozdanie</u>		<u>P R E S S E</u>	
			<u>Banku Polskiego</u>			
1	Pracownia - Preseja Banku p. Stanisław Karpiński					
2	Pracownia i kredyt oszczędnościowy dr. P. J. Buczowski					
				Usługi pieniężne; kredyt prywatny i publiczny		43
				Projekty banku hipotecznego i pierwszy plan		12
				papierowy		20
3	<u>Stacjami pieniężne i papier kredytowe w latach</u>					
				1795-1815 dr. Tomasz Józef Buczowski		31
4	<u>Bank Polski 1828-1885 dr. P. J. Buczowski</u>					
				Statystyka i finansowa polityka dubordroy		47
				Charakterystyka Statutu Banku		55
				Kapitał statutowy i fundusze obce		64
				<u>Ćwiczenia banknotów</u>		74
				Operacje kredytowe		111
				Próby reorganizacji		122

*Bankowicze i Kredyty na obszarze
 Rzeczypospolitej przed wojną światową
 dr. Henryk Nowak 135*
Działalność instytucji emigracyjnych
Kredyty terminowy kredyt bankowy 138
Kary awersjonaszi i spółka kred. 157
Kredyty długoterminowy 158
Ogólny uład statutu w kred. 168
Polska Krajowa Kasa Poczciowa 173
Bank Polski 1924-1928r dr. H. Nowak 183
*P. Zygmunt Szposza zebranie i kolekcje
 i kilka reprodukcji sporządzone
 fotograficznie.*
 — " — " —

L. p.	Data	Należność				Uiszczenia				S	
		Zaległości i przypisy		Odpisy		Wpłaty		Zwroty			
		zł	gr	zł	gr	zł	gr	zł	gr		
1	2	3		4		5		6		zł	
		<i>Bankowicze i Kredyty na obszarze</i>									
		<i>Rzeczypospolitej przed wojną światową</i>									
		<i>dr. Henryk Nowak</i>									<i>135</i>
		<i>Działalność instytucji emigracyjnych</i>									
		<i>Kredyty terminowy kredyt bankowy</i>									<i>138</i>
		<i>Kary awersjonaszi i spółka kred.</i>									<i>157</i>
		<i>Kredyty długoterminowy</i>									<i>158</i>
		<i>Ogólny uład statutu w kred.</i>									<i>168</i>
		<i>Polska Krajowa Kasa Poczciowa</i>									<i>173</i>
		<i>Bank Polski 1924-1928r dr. H. Nowak</i>									<i>183</i>
		<i>P. Zygmunt Szposza zebranie i kolekcje</i>									
		<i>i kilka reprodukcji sporządzone</i>									
		<i>fotograficznie.</i>									
		<i>— " — " —</i>									
		<i>Do przeniesienia</i>									

Pieniądz Polski.
Ustrój pieniężny w okresie rozbiorów

Kryzys pieniężny powstał w Polsce już w XVII wieku na podstawie silnej deprecjacji monet.

W Niemczech, gdzie wykonywano wówczas mnóstwo lichych bilonów srebrnego i miedzianego.

Nowa ordynacja monetarna ustaliła zawartość czystego srebra w groszu na 0,3, zamiast jak było dotąd 0,51 gramów.

Dalsze poproszenie ustrój monetarnego nastąpiło za panowania Jana Kazimierza Szwab przy spadku dochodów & powodzie emisji kraju potrzebował na wydatki całego dla wojska żołdu coraz większych sum. Z konieczności więc chwycił się jednego z takich podstępów szkodliwych, t.j. psucia monety przez obniżenie zawartości miedzi. Rozwinięto na wybicie miedzianych wależów wydano Boratinie i ten rozporządził w 1639 r. emisję i w ten sposób nadmiernej ilości, że wywołano to „agio” na monetę srebrną i wielkie powiększenie w obrocie handlowym. Niebawem, bo już w 1663 roku wybił emisję miedzianą

Tympf ministerstwo maturalności w tych okolicznościach od jego imienia „tympfarii”

Przez cały czas panowania Szwabów ustrój pieniężny ulegał dalszemu rozstrajaniu, a 24 Augusta III Sasa doszedł do władzy w (1696-1703)

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

Przed 1 Jan. Aug 22
Przed 1 Aug 26

tej dziedzinie czasu. Około „tytułów” i li-
chich srebrów jawiły się teraz „baki”,
czyli fałszywa moneta polska, bita przez
Fryderyka II we Wrocławiu, Szerecinie
i Siostrzcu. Złobarska mennica w Szere-
cinie była na wielką skalę uzbrojona
pośrednictwem do fałszowania monet

Przemysł to uprawiano bez przerwy do
ostatnich prawie lat niepodległości Polski,
wyrządzając niesmiertelne szkody życiu
gospodarczemu.

Potrzebie pogorszyło się jeszcze znacznie
z powodu nagromadzenia w kraju przeróż-
nych monet wyszłych prawie prawie
europejskich. Krążyły i to w nieładnej
liczbie pieniądze: moskiewskie, tureckie,
hispańskie, holenderskie, francuskie i w
łasnie, zarówno złote jako też srebrne.

W 1764 uchwalili Sejm konstytucję o „mennicy St. Aug.
i mennicy”, ale gdy doszło do omiawiania
zasad bicia monety, to ustalono, że wyka-
nie sławnej ilości kruczo nie będzie łatwo.

Podczas elekcji króla Stanisława Augusta
postanowiono oddać całą sprawę w jego ręce,
abyby zapewnić umiędzynie i szybkość decyzo-
nie. Choćby król dbał nie tylko o esto-
dny wygląd pieniądza, lecz i o jego nie-
zmienność wartości.

W dniu 10 = 1765 zapowiedział król uniwer-
sałem otwarcie mennicy i powołanie do życia

specjalną komisję, której obowiązkiem było
 ustalić wytyczne przyszłego wstępu pieniężnego,
 urządzenie mennicy oraz kontaktu z
 przedsiębiorstwem. Wnet pojawili się lierni
 projektodawcy planu monetarnego, z
 których jako najważniejszych wymienić
 należy Moszyńskiego, Unruha i Borcha.
 Komisja projekt Moszyńskiego przyjęła i
 w kontrakcie zawartym z Moszyńskim dołączyła
 m. in. warunkami, że w ciągu lat dwóch
 powinien wybić 60 milionów złotych z za-
 chowaniem stosunku monety drobnej do
grubej jak 1:62, a mianem z miedzi złoty
1/2 miliona w srebrkach, growach i trojach.

W tym obrotach sprawy uderzył dotknął
 Unruh, którego projekt nie przyjęto. Pod
 wpływem natarczywych występów Unruha i
 ks. Charloryjskiego Komisja cofnęła umowę
 zawartą z nim. Mimo protestów i krytyki
 Komisja mennicza potwierdziła plan Bor-
 cha (projekta inflacyjny) i oznaczyła kurs
czernonego złotego na srebrnych walach 16 3/4,
 co w przybliżeniu odpowiadało stosunkowi
złota do srebra jak 1:11.

Wg. planu Borcha należało wybić tyl-
 ko 50 milionów złotych, ale podług teorii
konwencyjnej po 80 złotych z góry
kolonizacji, a drobna moneta tylko z miedzi
 w ilości 6 milionów złotych, to będzie wy-
 soko wartościowy pieniądz Polski.

Ustroj gienistny Polski i rozgatunkowa-
nie monet podlug slopy konwencyj-
nej, uchwalonej w 1766 roku abezupel-
nadszajace zastawienie:

Monety sroze. ~~50ml~~ Ilosc sztuk bitych z grom-
ny koloniz. czystego metalu.

Dukat (cewowy srody)

68 ²²/₂₈₃

Nurs = 16 3/4 sreb-
-no 20 s. 25 s.
stosun 1:11

Monety srebrne.

Polady (8 srody) = 32 gr.

10

Poltalony = 16 gr.

20

Stos. stala do
srebra 1:11

2 sroty (8 grany srebrnych)

40.

1 sroty (4. " " srebrne)

80

Poltalote 2 gr.

160

1 grasz (srebrnik)

320

Monety miedziane. Z kolonizacja funta
czystej miedzi sroze

Trojak

40

(3 grane)

grasz

120

6 mil

Poltgrasz

240

Srekozgi

360.

(1/2 grane trojak) = 1/3 gr.

Ukazujacy staly polski niedyko nie dba-
wil kraju, ale na powazne narazil go
straty i wstazapnienia. Odkrymat
wprawdzie sroty, zewnetrzna, desno nate,
lecz wartosci jego byla - jak na okresne
stosunki - zawysoka.

Spoleczestwo od lat dluzich przyrzeka-
ilo is bowiem do dluzej i losie paitidney

5
i liczenia na wysokie sumy w „sympach” i
wóslakach, w magoszei wige monet, a nie
w wartosci ich dopatrywano w bogactwa

Obywatel przywykły do pewnych
cen, nie chciał zgodzić się na obrzome
ich nawet przy zapłaceniu monety o wy-
szej wartości, lecz tej samej narwy.

Srebrna moneta, tak stara jak i nowo
wybita ucieka do Prus i Austrii,

skąd wraca w postaci monety drobnej
gorzej, lecz chętniej przyjmowanej.

Jaka była różnica między monetą pruską,
a polską:

Talar polski miał 23.38 gramów,

gdzie wybitano 10 talar 2 grynny ko-
lowskiej; pruski natomiast tylko

16.7 gramów, bo 2 grynny było ich 14,

w praktyce można było je one niższe.

Zbyt wysoka stopa już w samym zaraniu
produkcji monet spowodowała jej niejawność.

Oto Gartenberg, objęwszy miennicę,
zapytał, za co oddawany mu bilon stary
płacić będzie 72-73 wotych, gdy 7 dni
płacili równocześnie 75-76. Wobec takiej
różnicy mógł nie sprzedawać srebra Garten-
bergerowi, a raczej wywozić do Prus.

Nyższy warunkach decyduje iż Gartenberg
na naruszenie kontraktu na udzielenie
bilonu do monety grubiej jak 1:8.

Daje niedbale prozaki w nadmiernej ilości.

i stara is da droga powielonac ulytisi
 ma srebra, ale doprosadit do taniejsz
 sdanu, ze stosunek prebitej miedzi
 do srebra przedstawia is jak 1:4,
 nastepstwa byly opbakane. Zjowia is przest
 bilonu, ze za czerwony woty pracono
 nim nawet 20 woty. Sudnosie srebra
 niaba is przyjmowac miedziaki i czesto
 dochodzi do ktosni i bójek uatargach.

Przeby ułatwic rozajscie w bilonu i usmie
 nye nieporozumienia, uchwala Sejm 5 III 1768r.
 konstytucyj, wprowadz. Komisje ekonomicz-
 ne do dawania przy wszelkich wydatkach
 1/10 czyste sumy w miedzi. Prawo to zrobi-
 to przykre wstalenie i nie wladodstwo taro.
 Langanie do nowego systemu pienieznego
 ostabialo is z kazdym dniem.

Dnia 13 XII 1766r. miasto Torun, smiech-
 cone desiwadzeniami i skargami miesz-
 kancow, donioslo, ze nie moze watosowac
 is do nowej stopy i po dlugiej targach
 zgodzilo is bic monety swojej podlug
 stopy polskiej.

1) Drugim zasadniczym błędem było ustano-
 wienie niewłaściwej relacji srebra do woty,
 bład ten musiał spowodowac wyparci
 wycieczce o wyzszej wartosci. Stosunek
 woda do srebra 1:11 ustalono swiadomie,
 mimo ze na Zachodzie wynosi on w przy-
 blizeniu 1:14,72 z dalna tendencja

do udealenia is na wysokości 1:15.5
 Obawiając is wykupienia monety srebrnej
 Królem obniżyli wartość czerwonego złotego
 na srebrny do 16 3/4. Wkrótce jednak
 te, w rzeczywistości sprzedawali kupcom, potrze-
 bującym złota na utrzymanie państwa, dukaty
 po 18 1/2 wódek w nowej monecie, oraz
 wywołali podniecenie opinii i gwałtowny
 sprzeciw Jarlsberga, który ponosił
 z tego powodu duże straty.

Monety krążyły po kraju nierównomiernie,
 co powodowało gwałtowne zmiany cen; gdy
 w jednej okolicy odebrał is brax pieniędzy,
 to w innej skasowano is na ich nadmiar.
 Zjawisko takie występowało podczas reformacji
 i międzywojennych lat.

Niezadowolenia i skargi dochodziły do
 Króla i Sejmu. Wywóz monet do Prus nie
 ustał i w kraju coraz większy dawad is
 odebrać brax pieniędzy. Postawie występowa-
 wali zdezorientowanie o zmianę stopy.

Uchwałą z 20 X 1786 r. polecono wyliczyć z
 grupy kolonizacyjnej srebra do 250 83 1/2,
 Lanciast dalychczasowych 80, a kurs
 czerwonego złotego podniesiono do 18.

Oddad racyna is druga era gospodarki
 pieniędziej, opartej na innej ^{pod}skoslee
 monetarnej. Co było jeszcze w kraju drobny
 monety starego denara i innych denarów.

Zjawia is oddzielny brax drobnych pieniędzy,
 wywozonych do Austrii i wywóz kapitału

8
za granicę i osłabienie życia gospodars-
kiego.

Osłabienie i trzecia reforma ustroju
pieniężnego dokonana w napoleońskie Królestwo.
Kawałt on 3° 1794r. Rada Niemiecka,
ażby odebrać Krolowi prawo bicia monet
i obniżyć stopę na 84¹/₄ z przymus; dnia
13° 1794r. ogłosiła Rada Najwyższa Naro-
dowa emisję stopy, a mennica rozpoczęła
energicznie przebijanie ośmioru i szóstki,
składanych na cele rozpaczonej waluty
o niepodległość.

Przynęty wreszcie osłabienia - klęska
armji narodowej pod Macedonowicami.

Równocześnie z niezależnym systemem pa-
litycznym emigracji wszelkie urządzenia
państwowe, między temi, jako osłabienie
mennica - 8° 1796r.

Według obliczeń dyrektora Schrodera
wybito monet wielkiego rodzaju na
sumę wal. 97.549.555, prosy 3.; sre-
lingów 1¹/₂ " a według Korzona
139.801.570

Po uwzględnieniu znacznej ilości mo-
net obcych, krążących w kraju, znaczna
suma środków pieniężnych w Polsce
(ocenili historycy) niepodległej na 20 milionów. Natych-
Jas znaczący obieg powinien być za-
spokajane potrzebą życia gospodarskiego
ówczesnej ludności.

Przez to, iż stan drogi i środków przewo-

lowych, nielicznie przesiedliły się do krajów
 na podwójnych, przekształcanie kolonii
 w schowkach domowych i dla organizacji
 handlu - do wszystkiego oddziaływało
 niemiernie ma szybkość obiegu, Nędrown-
 ka pieniądza trwała bardzo długo,
 potrzebował on wiele czasu na pako-
 nanie przestrzeni. Wartość tych młjo-
 nów (całkowicie wielka) była raczej
 wykładnikiem trawiącego naród młjo-
 sstwa. Reforma ustroju pieniężnego
 zakrojona na dużą skalę, nie udało się,
 gdyż ujęto ją pod kątem widze-
 nia korzyści indywidualnych, a nie
dobro całego kraju.

Te niudane wysiłki są świadectwem
 niestwierdzonych prób drwignięcia i z
 berwicku duchowego, w który popadł
 naród La S-a-s-a-w.

W przedzie państwa pogrzebał wszystkie
 projekty i wysiłki, ale obudzona myśl
 przedswata. #

Projekty banku biletowego i pierwszy pieniądz papierowy.

Gdy zmiana ustroju państwa nie spełniała pragnień do niej nadziei i po otwarciu mennicy brak pieniędzy dawad us nadal odurzać, wybrany us myśli wypuszczenia pieniędzy papierowych.

Pierwszy projekt emisji pieniądza papierowego zjawil us v 1774 Augusta Lubowickiego, wofen gnicia'ni'skiego.

Rok 1777 przynosi mieniany blizej projekt "Polaka".

Pod koniec 1788 zjawia us delna usja projektow, cosaz lepiej przemyslanych sprawa emisji biletow byla jenosz wiecej przetomowa dla o'wczesnej umyslowosci, niz wszelkie inne reformy z tego powodu, ze niosta w sobie idee ciastkiem nowe, a naruszajace wiekowe przekonanie o istocie pieniądza. Zaimowany on by' zawsze tylko w postaci monety "brzo'ej", odpornej na najwizsze szkiei i niezmiennosci bezpieczne przechowanie wartosci podczas najazdow nieprzyjacielskich. Cifra i proba ustalenia za jedyny wyraz dobroci pieniądza. W wiekiej panizci bydy jenosz smutne wyniki dia'lnosci Lawia. Tuz za granicą wschodnia przozyl us znowa zacet na flo emiji

11.
asygnat rublowych przez Zatozone w
1768 r. banki asygnat.

Z początku darzyło społeczeństwo ro-
syjskie zaufaniem nowy środek obieg-
owy, lecz traciło je w miarę zwiększenia
kursu.

Oprócz liczących projektów umiarady
iś liczne przykłady krytyczne lub po-
lemiczne, drukowane w czasopiśmiech.

Z wszystkich projektów największą uwagę
wzaga, zwróciły te, które autorami byli
Osłowski i Kapostas, gdyż wyróżnia-
ły się największą ścisłością narazo-
wania i po drobnych doszukano popraw-
kach medawady iś zupełnie do przyjęcia.

Myśl wypracowania piemiędzy papiero-
wych dozwolada iś realizacji dopiero
podczas walc Kosiusskowskich, czyli
w najgorzej już warunkach. Idzie
o Szadani rewolucji francuskiej, zwóci
Kapostas wzaga Kosiusski - jenera przed
wybuchem powstania - na konieczność
Zatozenia Banku Asygnacyjnego, który
opierając się swemi wlatuwały finanso-
waniu wojny.

Wzmianka o zamiarze emisji "papier-
ów narodowych" umieścił Sz Kosiusski
w uniwersale swym z 10 v 1794 r. Zchwilę
zawoływanio iś Rady Najwyższej Na-
rodowej, zaemto opracowywać projekty i-
tym iś. Teżi roku zapada uchwała iś t

„Ustalenie Dyrekcji do biletów krajowych”, jej obowiązki, wartość biletów, karykta fałszerstw i nominację do Dyrekcji osób przepisując.

Nmógł ukwały tej miano wydawać biletów skarbowych na kwotę 60 miljonów złotych, poctbę stopy menniczej 84 1/2 złotych z grzywacz koloniskiej srebra.

Dręły im pętkę wartość i „najszczęśliwszą” tymże biletom skarbowym w wszystkich ziemi naszej niemieckich zapewnić ufnosć” zabezpieczono je generalną hipotecą na wszystkich dobrach narodowych. Umorzenie biletów i wycofanie ich z obrotu miało dokonać się przez coroczne, spadające ziemi za 10 miljonów złotych, przy czym nakładcy dostawali by z bonifimaty w wysokości 5%. Nymianę biletów skarbowych na krassa nie przewidziano jednak ustawa, natomiast nadała im kurs przymusowy i ogólnowo dykto kurs kasowy przez bezwzględnie na opłacenie podatków „Spółowie golówka”, a „drugiej połowie biletami skarbowymi”

Rada Najwyższa Narodowa ustawała iż przy ueladaniu hurtary na drugiej części projektu Orszakiego, zgodę przyjęła

skarbowych. Janin je nare lately skarbo-
ne znalasty is w obiegu wypuszczone
 1) zw. "Zarządzenia skarbowe" na wzór
 francuskich "promesse d'assignation".
 Opiewały one na kwoty od 100 do 3.000 wódek
 i posiadały krusz przymusowy.

tabl na
str 48

Zarządzeniem z dnia 15 IX polecono
 wycofać je i wymienić na przygotowane już
 bilety. Opóźnem emisja "Zarządzeń Skarbowych"
 dotrą do 250 t. 1.906.366 gr. 10, z czego
 około 700 tysięcy nie zostało wykupionych.

2) Oprócz zarządzeń i biletów skarbowych by-
 ły jeszcze w obiegu imienne obligacje, wy-
 dane przez mennicę, t. zw. "müntzettel",
 w których mennica zobowiązała się wypłacić
 w pierwszym terminie w całości w niej iluści
 srebra lub złota. Powodem wydawania
 biletów mienianych było znaczący dopływ
 kruszcu do mennicy z darów ludności
 na celo powstanie i niemożliwość przebiecia
 go w krótkim czasie. Wypływ wydane
 "müntzettel" spłaciła mennica bez jaco-
 go kłopotu zarodu dla swych wierzycieli,
 wobec czego ceniły się one słabym środka-
 niem publicznosci.

Nawet po upadku powstania mennica,
 dbając o opinię swą w narodzie wykupiła
 w szybkim porządku jeszcze w obiegu "müntzettel"

Emisja biletów skarbowych, a głównie
 techniczne szczegóły ich fabrykacji zostały
 ukształtowane ustawa z 2 sierpnia p. tyt.

"Organizacja Dyrekcji do biletów skarbowych"
 Główną pierwszą rzeczą miało produkować od 5 do 1.000 wótek i dopiero Kosciuszko
 Zwrócić uwagę na potrzebę wydania biletów
 zdawkowych od 3 groszy niezależnych po-
cząwszy, gdyż inaczej najskradliwszych
łąkać się przychodziło konsekwencji, tak
dla podrażenia artykułów najtańszych
i najpotrzebniejszych do życia."

tablica
 na str. 48-49

Na polecenie Rady Najwyższej opracowała
 osobna komisja „projekt co do biletów
zdawkowych” określającej liczbę ich na
 sumę miljonów wótek wadeinkach
 5 i 10 groszy. Wyróbił opóźnił się
 tak dalece, że weszły w obieg już po roz-
 porzeczni emisji wysoniak odeinków biletów
 skarbowych (tablica na str. 48-49)

Główna, partja arcykat na kwotę
 102.500 dostarczona Kasie General-
 nej Skarbu 16 VIII i tego dnia weszły one
 po raz pierwszy w obieg, ażeby niespodnie trzy
 miesiące stracić zupełnie wartość. Już
 od samego zarania emisji spodziewano się
 one z niemiłą spoleczeństwa, a nawet
 tego do piemędzy krucowych i powst-
 piewającego o szerszym wyniku walki
 osobnej z przemocnym wrogiem.

Stan operacji wojsk w chwili ukaza-
 nia się biletów był bardzo niepomyślny,
 gdyż Warszawa otaczana wojska rosyjskie i
 pruskie Wilno kapitulowało, a wojska

ciśnieniu zajętych Lubelszczyźnie
 dwusnaczne Manowisko. W obłożonej
 Sdolię dawaj i udekuwać niedostatek
 żywności oraz drożyzna innych artyku-
 łów. Stowem, warunki polityczno-gospo-
 darcze sprzyjały pojawieniu się anarchii
 pladniczych, niewymienialnych na Krasice,
 albowiem jedynym czynnik, mogący zapew-
 nić im jakąś taką wartość, miało być:
 wiara w trwałość organizacji emigracyjnej,
 narazona była na zbyt silne próby.

jak wykre w poczynaniach politycznych
 i społecznych, tak i teraz, wyrzody na jaw błędy
ustawodawcze oraz techniczne, podkopu-
jące całą budowę, u podstaw.

Do pierwszych należało nieprzyznanie
 biletom pełnego kursu kasowego. Wprawdzie
 władze państwowe udzielały często pomocy
 najdrobniejszej nawet kwoty i zjadły
 wyliczenie monet.

Drugim błędem było wypuszczenie zbyt
 dużych odeinków, bo od 5 em. złotych w
 górę - w chwili gdy na rynku przemianym
 nie pozostało już ani śladu monet drobnych
 i dawnych monet.

Trudności płatnicze, jakie zdarzyły
 się na tem tle, przybierają obrót niepo-
 jany - czysto dramatyczny. Rolniccy
 fabryki broni porzuciły pracę, gdyż chcąc
 kupić żywność, nigdzie kolejarstwa
 ani innych ani reszt wydatku nie mają.

nie mogli, kupcy odmawiali wydania towarów jeżeli placito i należności wyprezeni adreinkacji.

Decyzja zapobiega brakom drobniocy, wydział skarbu na wniosek Dyrekcji Biletów wyznaczona 10 tysięcy złotych w miedzi i polecił otwarcie w pałacu Raczynskich specjalny kantar wymiarowy, który rozporządzi czynności swe 2 IX. Równocześnie prawi zawrócić iś Kosciuszko poradzając gi do Kapostasa o przyspieszenie druku biletów drobnych. Chcąc spełnić zgodnie Naczelnika, postanawia Rada Najwyższa wypuścić, przed ukonieczaniem drobnych biletów skarbowych, których fabrykacja niebepkato pewnie trudniejsi, bilety drobne i eterożdotowe ma swą osiem milionów (patrz tablica nr 47)

Wykonanie ich miało być najprędzej, żeby w przeciągu tygodnia znalazły się już w kasach skarbowych

Z rozprawy Dyrekcji Biletów wynika weryfikacja możliwa dla dofinansowania wskazanego terminu i przeszacować biletów eterożdotowych dnia 17 IX wydała w ilości 25 tysięcy sztuk. Zarządzenie prawniczy wzmocnienie udogotwienie posiadaczom biletów. Jednocześnie poręczyły iś, obok powołań wycenionych i wybuchu insuscepcji w Wielkopolsce, do

jedno

tabl. nr 47

17

polepszenia kursu. W potowie wkręśmia
sięgnął on najwyższy poziom, lecz od tego
znitował i coraz bardziej pod wpływem tych
wiadomości z pola walci.

Samoson przeniósł się ku stolicy z potężną
armią, sierskowskiej doznał porażki pod
Brzeskiem, w wojnie dogorywały reszta
i dyscyplina. Rada Narodowa próbo-
je jeszcze namocnić zaufanie do biletów
przez usunięcie jednego z najcięższych
błędów ustawy z dnia 8^{VI}, mianowicie
wydaje polecenie ażeby przyjmowano bi-
lety w kasach publicznych bez ogranicze-
nia kwoty i t.d.

Klęska pod Maciejowicami wywolata
upadek ducha, popłoch i zanik zaufa-
nia do państwa papierowych. Natłok do
Kasy wymiany przybrał znaczną osmiary,
że musiało odsonyc' aż 5 kantorów
wymiany. Po upadku Grecji skończył się
wogóle ten krótki okres bytu - pierwsze-
go w Polsce pieniądza papierowego.

Od 16^{VIII} do 6^{IX} 1794-rok wydrukowano bi-
letów ogółem na sumę w złotych 10.883.751.

zmarły 5, która wydano też prawie w całości.
Po obliczeniu w ręku dubotanej ludności
posiadano 7 milionów złotych, jako
jedyn z dowodów ofiarności na cel walci
o niepodległość.

#

Sposunki pieniężne w latach 1795-1815

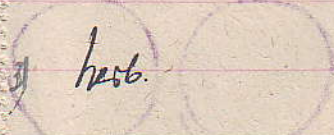

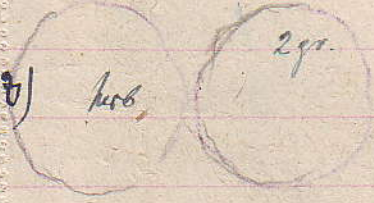
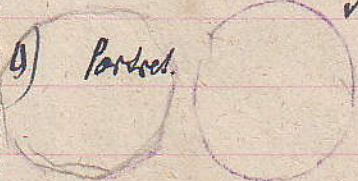
Na terenach Rzeczypospolitej, zajętych przez trzy sąsiednie mocarstwa pozostawała porażka. Mimo w obiegu moneta polska, jako widomy znak dawnej samodzielności politycznej i gospodarczej. Parzystwa rękostre niechęć przychylenie odwróty w do myśli pozostawienia pieniądzy polskich w obiegu i chętnie byłyby je zastąpiły własnymi lecz brak odpowiednich zapasów oraz wzgląd na przyniesienie ludności do istniejącego ustroju pieniężnego utrudniały wprowadzenie nowych emisji smian.

Wobec Prus i Austrii wypasicy niebawem, z powodu odcierania braku monet dawkowych, duże ilości bilonu, którego na wschód polski, a Austrii i Rosji ponadto „banknoty”, wglądnie wyemitowały rublowe o zmniejszającej się sile wartości. Żywił w podobny wielad jaki panował w stosunkach pieniężnych, jak panował w XVII i początkach XVIII wieku. Wrociły też nieodwołne skutki kładące chaosu pieniężnego, jak wprawy nieświadomych mas wraz spekulantów oraz gwałtowne wachanie cen.

Na terenie zaboru pruskiego, gdzie nie było emisji pieniądzy papierowych zamet trwał niedługo, a pod wpływem

19.

Monety Koronne
(z czasów Stanisława Augusta 1764 - 1795)

- 1) x Szeląg miedziany z r. 1768 ✓ 3
- 2) x Półgrosz miedziany z r. 1767 ✓ 2
- 3) x Grosz miedziany z r. 1788 ✓ 4
- 4) x Trójak miedziany z r. 1766 ✓ 1
Portret i herb.
- 5) x Sześciogroszówka srebrna z r. 1794 ✓ 6
- 6) x Grosz srebrny z r. 1767 ✓ 2
- 7) x Dziesiątek srebrny z r. 1792 ✓ 5
- 8) x Dwa grosze sr. (Półtosiłka) z r. 1767 ✓ 2
- 9) ✓ Szóstak sr. z r. 1766 ✓ 1
Portret i herb

20.

Monety Koronne
(z czasów Stanisława Augusta 1764-1795)

- 10) x Tyńc / Tyńc (Ort) 2 r. 1766 st. ✓ 1
Portret St. Aug. i herb.
- 11) x Cztery grosze st. (250000) r. 1767 ✓ 2
Portret St. Aug. i herb.
- 12) x Ośm groszy st. (2000000) r. 1768 ✓ 3
Portret St. Aug. i herb.
- 13) x Półtalar st. 1788 ✓ 4
Portret i herb.
- 14) x Talar st. r. 1766 ✓ 1
Portret St. Aug. i herb.
- 15) x Dukat miedzi 2 r. 1766 ✓ 1
- 16) x Półtora dukata miedzi r. 1794 ✓ 6
Portret St. Aug. i herb.
- 17) x Trydnatkowa miedzi r. 1796 ✓ 1
Portret i herb.

18) * Grojak histor. miedz. r. 1767. 2

Monyety z czasów Królestwa Warszawskiego

1) * Grosz miedz. r. 1812. 2

2) * Grojak miedz. r. 1811. 1

3) * Pięćtak bilonowy r. 1811. (miedz?) 1

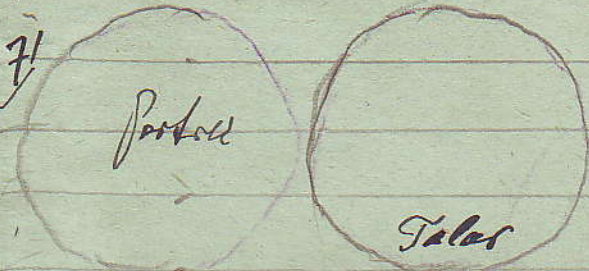

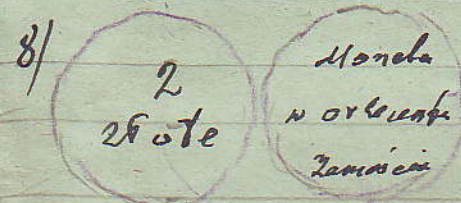
4) * Dwunastak bilonowy r. 1813 (miedz.)³

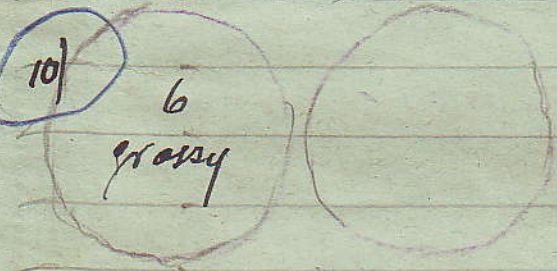

5) * 1/6 Talara r. 1814 (miedz.)⁴
 i herb.
 Studnia 26 X 11

6) ✓ 1/3 Talera r.r. 1814 / srebra. 1 4

7) ✓ Taler r.r. 1811 srebra. 1 1
Głowa i herb.

8) ✓ Дунаботівка r.r. 1813 srebra 3

10) ✓ Królestwo niedr. r.r. 1813 3

9) ✓ Ducat r.r. 1812 niedr. 2

Mony 2 czasów
Królestwa Polskiego.

1) herb - Koron. 3 grosze polskie 1828 ✓ Trójca międk. r. 1828 ✓ 4

2) herb. 1 gran polski ✓ gran międk. r. 1817. ✓ 1

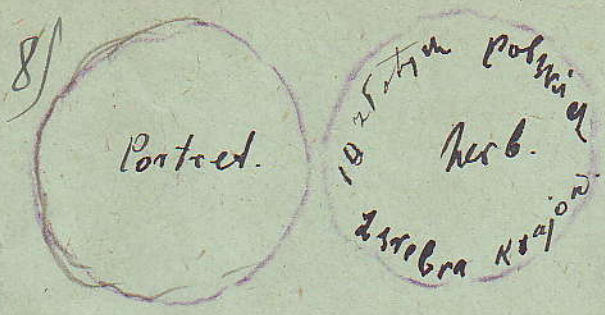
3) herb. 5 groszy ✓ Pięcio groszówka r. 1840 srebr? ✓ 8

4) herb. 10 groszy polski ✓ Dziesięcio groszówka r. 1830 srebr? ✓ 6

5) Portret 1 złotówka polski 1832 ✓ Złotówka r. 1832 srebr? ✓ 7

6) Portret 2 złoty polski 1830 ✓ Dwuzłotówka r. 1830 srebr? ✓ 6

7) Portret 5 złotych polskich 17 21/67 1857 ✓ Pięciozłotówka r. 1857 srebr? ✓ 1

✓ Dziennik 1823 ✓ ³
 Dzieniowolowka z r. 1823 ✓
 Złoty?

✓ 250 25 złp r. 1819 ✓ ²

✓ 250 50 złp r. 1829 ✓ ⁵

Monety z czasów
Powstania 1831

Trójak niedźmiany ✓

10 groszy (herb. ?) ✓

Dziennik (herb. ?) ✓

Nett
onod.
pogon

5
Wolych
poka

5-2kolowka (srbs?) ✓

?

?

Dukat (nisda?) ✓

Korzystnych koniunktów handlowych dorobko
 nawet już pod koniec XVIII wieku do dość
 normalnego układu stosunków pienięż-
 nych. Najwyższy stopa życiowa społeczeństwa
 w tym zakresie podniosła się w porównaniu
 ze stanem jaki był w schyłku Rzeczypospolitej,
 kiedy obok niskich cen zboża i trudności
 wymagalnych niżej dobraćby ustraniczanie
 rekwieryje.

Z wzrostem wojsk francuskich
 do kraju rozpoczęła się nowa, pod wzglę-
 dem gospodarczym mniej pomyslna era
 w obzbie stworzonego przez Napoleona Kró-
 stwa Narysańskiego. Co do latano zaoczę-
 dzie w latach poprzednich lub usatowac'
 przed ryką zaboscy, ponio teraz woję-
 re na wielką wojnę, która miała
 przynieść ostateczne wywołanie wszystkich
 ziem. Naród, doświadczony upadkiem
 Rzeczypospolitej i kilkuletnią niewolą, nie
 oserdził zadnych danin, czując, że zala-
 manie się polski "cesarza ludów" będzie
 poezajkiem jenare większych niemożę dla
 kraju. Regal Króstwa starał się też usilnie
 zadose' uerynie wszystkich żądaniom, stawia-
 nym przez armię, budował twierdze, dostar-
 czał żywności, broni i ekwipunku, utrzy-
 mywał kapitale, naprawiał drogi, odbu-
 dowwał mosty.

Największe wymagania spadały na Szarbovsk,

zwołaniu do finansowania obywateli
 Krosów wojny. Ponadto podjęto kilka-
 krotnie natężono nowe świadczenia, ~~u~~ - N T U -
 eie, gdy budżet mimo wysiłku wykazywał
 stale i bardzo duże niedobory, a brak
 pieniędzy nie pozwalał przeprowadzić ser-
 decznych expectacji; wdrożono programowe
 ściąganie danin w naturze.

W latach 1807-8 wydatki na wojsko
 wynosiły z góra 35 milionów złotych, pod-
 czas gdy dochód skarbu wynosił tylko
 12 milionów. Następne lata nie dawały poprawy,
 przeciwnie, położenie stawało się z każdym
 rokiem trudniejsze, gdyż wywołane nad-
 miernymi ofiarami i blokady kontynental-
 ną społeczeństwo coraz więcej dochodzi-
 ła do danin. Dawało też niecier-
 nie brak pieniędzy i to mimo znacznych
 wydatków z kas francuskich na żołd
 dla wojska, obciążających w Królestwie,
 albowiem dyskane są drogą fundusze
 z tych miast zagranic, na które
 wielu ardykulo.

Przez handel był główny z powodu
 potrzeb armii - bierny. Wywóz rocznie
 wynosił przeciętnie 17 1/2 - 19 milionów
 złotych, a przywóz od 33-51 milionów
 złotych.

Sprawa zasilenia obciążenia pieniężnego
 stała się w tych warunkach nadzwyczaj

Arucna. Skasat in Skasob Knjstva a zeky, wyskae nove zrodlo dochodu na pokrycie deficytu.

Zmiza pieniedzy podobaj ^{naprawy} ~~tytu~~ ^{planow} miaa by albo wprost zasilae Kasu i sklad na opradu zolche wzgladnie dywnosci. Cysto- stv wje jawnie i wyraznie Obruceni J. Kasu swj zasady, ze podstawa obrotu pieniadza papielowego moze byc tytko i jedynie wymiennalnosc na krasno podlug wartosci nominalnej.

W roku 1809 przystapio do pierwszych prob reorganizacji ustroju pieniznego, Minister Skasob Grody w Sejmie 22 III 1809r. projekt ustawy monetarnej, wprowadzajacej system pienizny na podstawie Kopy Konsegnacyjnej, czyli 13 1/2 talarow w miejsce istniejacej od cesow Koscierski 14 talarowej wnosze zostal odrucany.

Po odrzuceniu wniosku radowego zadaniem bylo wycofanie z obiegu „bankno- ^{22 u p. profesor} ^{wyjasnie} ^{banknocetli?} cetli” austriackich, oraz otwarcie niemiecy. Dekretom 7 XII 1809r. Zmiesiono kurs przymiarowy „banknocetli” nadany przez rząd zaborczy. Wycofano je o rok pozniej po wydaniu wasnych biletow Kasowych i umieszczeniu niemiecy, co nastapilo 19 VI 1810r. Grobijano w niej srebro nobywane zagranca i mielaa krajowa nie prestragajze scitke

stopę ustawowej. Zamiesz 84 złotych
z grupy srebra, była mennica pruska
85, a nawet i 84 złotych. Mimo to, lichy bilon
pruski zalewał kraj w dalszym ciągu, gdyż
wykupowano nim w Polsce dobrej
proby „Kaiserant”.

A żeby uapobiec swodom ślad pbyw-
cym, ograniczono obieg tego bilonu do kon-
ca grudnia 1811r., a w miejsce jego wybi-
ła mennica odpowiednią ilość bilonu
polskiego. Łość pierzędzy Kurcayta is
stała, tak że pod koniec istnienia
Krzyszta Narzawskiego obieg był na
14 milionów złotych w tem 10 milionów
srebra, trzy miliony złota i 1 milion
miedzi.

Obok monet bitych w mennicy
Krzyszta, ukazady is w 1813r. monety
wybijane w twierdzy, w Zamosciu, oble-
ganej przez Rosjan. Na opłacenie żołdu
żołtosi polecał wybijanie jej generat
Kauke z srebra i miedzi, które
używał z prostopionia aparatów
rosyjskich i austriackich krajców.
Do chwili poddania is twierdzy wybito
7. 830 sztuk dwuzłotówek i 1330 pięcio-
graszówek. Nosily one charakterystycz-
ny i wymowny napis: „Boże dopomóż
wielkiemu Ojczyźnie”. Niekorzystne
wyniki działalności mennicy jak

również znać trudności z uwalnieniem

Kruszela skłoniły rząd Królestwa do podjęcia jeszcze jednej próby uasilenia obiegu, tym razem przez wydanie pieniędzy papirusowych, lecz wybrano najprostszą, ale i najgorszą drogę: emisję biletów przez skarż państwa.

Decret królewski z 1 XII 1810 roku wprowadzający w Królestwie pieniądze papirusowe podaje jako motyw: „Chego doradzić niedostatkowi gotowizny i ożywić jej cyrkulację w Królestwie Warszawskim, uprzedzając na ciągłym doświadczeniu w Naszem Królestwie Sarskim, doznanych skutków z pomyslnych z utworzenia Karsowych Biletów, umyśliliśmy również i w Królestwie Naszem Warszawskim podobnych użyć środków”. Ogólna suma biletów ograniczona została do 1 miljonów złotych, wobec tego emisja ich miała być tylko uzupełnieniem obiegu monetarnego, a nie celem samym w sobie, jakby spodziewać się można w tych okolicznościach.

Nikdy obieg biletów miał zapewne, w myśl nadzrej rady, przyczynić się do trwałości ich kursu.

Zabezpieczenie biletów opierało się na dochodach z cel Królestwa, przyczyną dekret wprowadzający również stałą ich

wymiana na monety srebrną, za potrące-
 niem 4 groszy od każdych reszcie drobnych,
 co odpowiada 2 2/3 % wartości nomi-
 nalnej. Przy opłacie podatków paś-
 stwowe miasta obowiązkiem przyjmować
 potowę należności w biletach, lecz w tym
 samym stosunku mogły również
 uskutecznić wypłaty

W obrotach prywatnych nie przysługują
 biletom kurs przymusowy, także mint
 nie był obowiązany do ich przyjmowania,
 i to w umowie zastawu sobie odlicza-
 ny sposób wypłaty.

Emisja biletów wydrukowanych
w odciskach 1, 2, 5 talarów w Przesznie
rozpoczęta w listopadzie w lipcu 1817 roku,
 gdyż w tym czasie nyskał rząd pewne
 fundusze, konieczne do zapewnienia
 ich na srebro z pożyczki zagranic-
 nej - ^{wyższej?} w Paryżu. Od pierwej,
 już chwili spotwały się biletów z me-
 upnoszą społeczeństwa, która, wrosła-
 ją udaniamie, wywołata niebawem
 dźwizę ich kursu. Nie zdążyło w tych
 warunkach emitować całej ilości biletów,
 tak, że pozostało ich 22 serjii, które
 w 1817 roku wydał rząd saski Królestwu
 Polskiemu.

tabl. na
 str 50

Do niedanych wysiłkach naprawy sys-
 temu pieniężnego nie podejmowano już
 żadnych próż daw bardziej o polskiemu

warunki były królestwa dawnych czech
taudniejsza i bardziej niepokojące.

Po upadku królestwa Warszawskiego nadoss-
ły dla kraju podobno ciężkie lata jak po
rozbiorach Rzeczypospolitej. Kongres Wiedeń-
ski obciążył Królestwo obowiązkami spła-
dy wszystkich długów, powstałych od
ostatnich lat Rzeczypospolitej. Należały
do dawne, a dość znaczne długi ostat-
niego króla, pożyczki zagraniczne skar-
ku Rzeczposp. i księstwa sunny bawońskiej,
obrozmie kwoty należne ludności za
dostawy wojenne, zalesie pensje i żołd
wojskowych oraz kwoty na utrzymanie
wdów i sierot.

Rosja skoncentrowała znnowa w kraju
znaczną ilość wojsk swoich, których
utrzymanie stało się dalszym ciężarem
dla wyniszczonej ludności. Sposunki pu-
bliczne Królestwa wobec Rosji ulegały
i to wciąż niepomysłnie. Rosja bowiem
zmaszona była do udzielenia autonomii,
czekała dogodnej chwili w której udałoby
się pod jakimkolwiek pozorem zmieść od-
rzeźność kraju. Najbardziej o poroczy było
w dziedzinie skarbowości, gdyż budżet
Królestwa musiał w tak niesprzyjają-
cych warunkach wykazywać poważne
deficyty, na które można było się powo-
tać jako na dowód nienujędnej gospo-

darowi państwa oraz skrupulatności rachunków

że dwoje Kongresu Wiedeńskiego nie ma
danych do samodzielnego życia.

Gdy po kilku latach niudanych wysi-
łków równoważenia budżetu Królestwa
tenż minister skarbu objął ks. Lubbecki,
rozpoczął i nowy, bardzo doniosły,
cywilizacyjny projekt, jakiego nie miało pro-
jektów, jakie wydała epoka poprzed-
nia.

I „Polska musi mieć wszystko,
Co jej potrzebne do zachowa-
nia niepodległości — inaczej
wszystko straci.”

Lubbecki

Minister Przychodów i Skarbu
Ksawery Doucken-Lubbecki.

II „Kraj przez finanse nie zginie.”

Lubbecki 1844.

III „Polsce trzeba bogactwa dla
utrzymania niepodległości”
Lubbecki

Emisja banknotów.

Bank Polski 1828-1885 r.

Bank Polski wyposażony w przywilej emisji banknotów, był naszym czynnikiem w ustroju pieniężnym Królestwa. Istniały już uprzednie na tym obszarze pieniądze papierowe w czasie panowania Księcia Karola i za Królestwa Warszawskiego, jedna kade próbę te trwały aby krótko były można mówić o jakiejś polityce emisyjnej i najemnem oddziaływanie na siebie obiegu monet i banknotów. Zysot pieniądza papierowego w tych dwóch okresach walczył w kleska, podczas gdy złoto triumfował. Wypadku porażka głęboza niechże do każdego rodzaju banknotów.

Światlejsze umysły skłaniały się do podjęcia prób z własnym dobrze ufundowanym pieniądzem papierowym, jednakże ego, szare masy, wiedziały tylko jedno: "moneta lepsza od papieru". Przytaczam uprzedzeniu do banknotów nakładów i liczą z poważniejszą trudnością w pierwszym przynajmniej okresie emisji Banku Polskiego. Burzą domowe namiętności dla przyszłości Banku miała sprawa zabezpieczenia niestanną wycierany jeź banknotów na monety, albowiem jedynie są drogą można było wyrobić z czasem dafanie do nich i zapewnienie im trwałości obiegu, oprze-

racji obywateli i wyposażenia wojsk, dostawa
amunicji i żywności, pielęgnowanie san-
nych, wszystko to pochłaniało zapasy gotów-
ki zmniejszonej w kasach Królestwa.

Wielki Sejm 29 i 1831r. 60 miljonów
wewnętrzna pożyczka pod nazwą „pożyczka
polskich” Czynne warunki komunikacji,
rozpręgnięcie administracji i kłopoty na
polu bitew przyczyniły się do niepowodze-
nia goięrki tak dalece, że całkowity dochód
wynosił tylko 44. 602 912.

Postanow.
Rządu Adm.
16 V 1831r.
tabl. str 58

Naglący potrzebami, zdecydował się Rząd
Narodowy do wypuszczenia 6% -ych asyema-
cji skarbowych z czteromiesięcznym ter-
minem obrotu.

tabl. str
54.

Emisja rozpoczęła się 25 VI 1831r. Jak
można było przewidzieć kurs ich spadł
natychmiast do 60 za 100 w stosunku
do biletów kasowych, a nawet niżej
60 do monet. Pierwszej próbie mu-
siano zaniechać saltrych kwoty, gdyż
sprowadziły one zaburzenia i rozgony-
czenia wśród społeczeństwa.

W celu likwidacji Banku Kapitał
Banku narodowy wynosił już 1/2 mil.,
który został stworzony przez coroczne odpi-
sywanie z dysków 20 tysięcy rubli na
pokrycie ewentualnych strat

Kapitał Banku wynosił pierwotnie
30 milionów dot. polskich przy ludności.

w Królestwie - 3.785.000 osób, zaś w rocznie

1865 kapitał Państwa wynosi 53 1/2 miljonów przy ludności 5.336.210 osób.

Nowy ustroj pieniężny Królestwa wprowadzony został dekretem z 1 X 1815 r.

Dla piemiędzy złotych obrotowych próba 22 karatowa, dla monet srebrnych granych 13 lutów i 16 granów, a dla monet srebrnych z dawnych 3 luty i 2 grany.

Waga mennicza była geometryczna koloniska, podzielona na 288 granów. Za geometryczną koloniską złota miała płacić mennica 1224 złotych, za geometryczną srebra 84 złotych, a za miedzi 2600 sztuk. Ceny oznaczone co kwartał przez ministra skarbu.

Relacja złota do srebra została ustalona jak 1 : 15, podczas gdy światowa relacja wynosiła 1 : 15.80.

Następująca tablica wylicza ilość monet, i okazuje ilość miary, by być użyteczną z geometryczną jednostką kruszcu:

Waga monet	Ilość sztuk złotych z geometryczną koloniską	Zawartość czystego metali & loty
Złota 50 złot.	26	0.17985
25 "	52	
Srebrna grana 5 złot.	17 ²¹¹ / ₆₂₅	
2 "	43 ⁴³ / ₁₂₅	2697
1 "	86 ⁸⁶ / ₁₂₅	
Srebrna koloniska 10 groszy	417 1/2	

Miedziana (trojaki) 3 grosze 6.000 szt 2 centnara
" " " " 18.000 " " " " "

Nowa ustawa monetarna wprowadziła
jezne ulepszenia techniczne, które zapobiegły
między nadmierneemu nabytkowi wagi monet
przez stareil, względnie zakonemone obcina-
nie brzojów. Zaleca mianowicie ewakryc
grubość monet rozatem sielniczy i rozpat-
ryc brzojów w karbonane obrzeżeni.

Działalność mianowicie rozpatryc i być
w 2ch okresach:

1. od jej odwarcia 1815r. do chwili zasto-
żenia Banku. (1828r)

2. od 1828r. do zamknięcia jej - 1867r. jak
równolegle z emisją banknotów

Do działalności Banku Polskiego został powo-
łany dekretem z dn. 29 W 1828r. a otwart-
cie nastąpiło 6 V 1828r.

Przyjęto banknotów w odciarkach:

10.000 sztuk po 100 złol.	1.000.000 —
40.000 " " " 50 " "	2.000.000 —
400.000 " " " 10 " "	4.000.000 —
1.800.000 " " " 5 " "	9.000.000 —
<u>Razem 2.250.000 sztuk</u>	<u>16.000.000 —</u>

Najpoważniejszą ułypia.

Rozporządzie emisji banknotów zapo-
wiedział Bank na 19 V 1828r. i ze wykil-
niad byłoby biloty kasone na re-
nak 190000. Przyjęcie bilotów wynosiło

25% kursu. W 1829r. Bank Polski)
wypuścił własne banknoty.)
Kurs o nowych banknotach został ustalony

2 XI 1830 r. Krolewski Bank do wy-
płacenia własnych banknotów do sumy 14 mi-
lionów złotych, na Sejmie przed ataxiem
na Belwedzie 26 XI ogłoszono, że wypasera
w obiegu 50 złotych banknoty, gdyż odm-
wiano przy wyplatkach w Kasie przyjmowa-
wania drobnej wartości bankami.

Na Sejmie
dnia 17 1830

Bank przejął ~~własny~~ mianowicie 9 XII 1830r.

Podczas powstania 22 II - 2 V 1831r. z
przy pomocy Krolewskiej na drobne monety
srebrne (czyli bilon) uzyskano 138 250 zł.
podczas gdy z tarych (grubych monet)
- 86 86 / 125

Następnie Bank wydał banknoty 5-cio
złotowe na sumę 1.370.220 w granic-
cach wypuszczonych banknotów 50-ciu
złotowych (czyli zastąpić odcinek 50-ciu)

1 VII 1831r. Bank zwrócił się do Króla
z projektem emisji drobnych bankno-
tów własnych (pośrednio pochodzący
z zapasów), a mianowicie 1 i 2 złotych
Sejm uchwałą odpowiednią ustawa z
zastrzeżeniem, że emitowane bankno-
ty drobne mają jedynie zastąpić
odcinek 50-ciu złotych

Wst. Banknotów wydana na sumę
735.000 wst. 8 września 1831 w Warszawie

na Sejmie
dnia 1831r

W Warszawie 10 września 1831 roku

by rozpoczął is nowy - najstrodniejszej okres istnienia Banku.

21 VII 1841r. wprowadza Bank ustano- wy obowiazek pokrycia banknotow w wysokości co najmniej 1/4 ceny 14,2%, która trwa do początku 1854r. (obciążony od Rosji ustroj pieniazny).

Zarecztwa wysokość pokrycia wynosila 23% Zwiększono emisję biletów o 250. 11.333.000 w roku 1841 i o 13.333.000 w roku 1846.

Tabela ilosci wybitych monet i emitowa- nych biletow:

Okres.	monety rub.	Bilety rub.
1818-1828	19.700.000	8.966.000
1829-1834	67.189.000	29.034.000
1834-1841.	105.459.000	15.333.000
1842-1849	44.828.000	13.333.000
1850-1867.	23.400.000	—

Widując bezczynność Rosji, czepiwno zaczęto sobie radzić społeczeństwo przez wyfun- cjonie prywatnych pieniazdy papierowych.

Drukowano je w najrozmaitszych postaciach i odcinkach, między innymi jako „sola- wexle”, lub jako kwity za roboty, względnie za dostarczone towary.

Podczas powstania styczniowego emisje pieniazdy prywatnych urosła do sumy około 4 milionów rubli, co nie wyprzedziło próżni

Zjawisko pomyślny prywatnych w Krolewie
Königsbergu nielasyernością obieg
banknotów Banku Polskiego, wkrótce
zasi przychylną była inflacja rosyjska.

Z dniem 1° 1867° zamknięto men-
niez, a Bank Polski doszedł do pod bezpo-
średnie rozkazy Federstburga, gdzie
nie mógł kto bronić, lub zastawiać przed
etatami bezmyślną. biurokracji, czy na-
jącej na dopóki, Chwała umiarkowania 2
widowni, jako nienależy pomnika dawnej
samodzielności nasola.

Bez żadnego usasadnienia odebrano
mu przywilej emisyjny 1° 1870° i wstano-
no na kilka lat wjeżdżać wcham-
sene banka depozytowego.
#